

SZILÁGY SOMLYÓ

MEGJELENIK HETENKÉNT

Előfizetési díj:

Egy évre 8 Pengő, 1/2 évre 4 Pengő, 1/4 évre 2 Pengő, számonként 20 fillér

Társadalmi és politikai hetilap

Felelős szerkesztő:

Dr. UDVARI JÓZSEF

Főmunkatárs: SOMLYÓI ELLER GIZELLA.

Hirdetések díja:

Hivatalos hirdetés félhasábig 6 pengő, nyílt soronként 40 fillér. Állást keresők hirdetése 80 fillér.

A MI FELADATUNK.

Óriási tüzvészek idején történik meg az a csoda, hogy leég az egész város de az összeomlott házak között sértetlenül marad egy vagy kettő. Mintha egy láthatatlan kéz a lángokat elhajtotta volna róla. Eddig ez a csoda történt meg a magyarság nemzeti épületével.

Megrázó az a kép, amit gróf Teleki Pál miniszterelnök fest a világról. Spanyolországról, ahol minden második embernek van csak cipője. Franciaországról, ahol télikabátban ülnek az emberek s a legmelegebb szoba 12 fokos. Hozzátehetjük még Finnországot, amely felé az éhínség réme közelít.

A világ roppant nyomoruságának ebben a tengerében áll ez a magyar föld. Száz és száz baja mellett is, még mindig jobb rajta az élet, mint a világ legtöbb országában. Akár lángóceánnak nevezzük a világ nyomoruságát, akár fekete árvíznek bizonyos, hogy eddig hozzánk még nem tört be. A miniszterelnök prófétai erővel figyelmeztet, hogy halálos veszedelmek között élünk napról-napra. A tatárjárás és a török veszedelem, mohi és Mohács a „mai körülményekhez képest még elég könnyű problémák voltak. A tatárok messziről jöttek és hamar elmentek. Ma a veszedelem mindenütt itt van Európában”.

Ez az év talán századokra nézve döntő lesz számunkra is. Ha a magyarság egységesen, szervezeten, tüdő erővel mint egy óriási nyugodt hadsereg várni tud, ha tanult a történelmi leckékből, ha döntő események előtt nem gyújtja fel saját maga házáat, nem osztja szét seregeit, akkor mindent nyerhet.

Sokszor el kell ismételnünk a magyar miniszterelnök szavait: „magyarságunkból ne engedjünk, kishitűségből ne hódoljunk be semere és senkinek. Tartsunk meg egy nemzetet a világnak. Ez a mi feladatunk.”

A nemzetek is megújídnak s abban az öntudatosan szines és kihangsúlyozottan tarka népiségű Európában mi magyarok éljük majd jövőnket a vihart követő csend idején is.

A mi tanulságaink erejével hegyeket lehetne lehordani. Megtanultunk a látszat örömeiről, a test igényeiről lemondani, egyénenként is vállalni a felelősséget a magyarság szellemi, erkölcsi és anyagi jólétéért. Ezeket a tanulságokat nem szabad kicsinyítő kézmozdulattal a semmibe szórni. S az egyéni tanulságokat összefűzve, a közláncává kovácsolva egy szellemi Siegfried vonalat nyerhetünk. Amin nem szívároghat be semmi egységbontó törekvés. Igyekezünk láncszemekké válni a nemzeti egységben. Ez is feladatunk.

Az egész ország gyászolja gróf Csáky István külügyminisztert.

Néhány hónappal ezelőtt, pontosan 1940 szeptember 7-én, a szilágysomlyói Bem-tér három névtől volt hangos. A magyar katonákat, a magyar felszabadulást ünneplő örömmámoros tömeg *Horthy, Teleki, Csáky* neveit harsogta bele a szeptemberi légbe, ezt a három nagy embert ünnepelte kitörő hálával, akik ugyan személy szerint nem voltak jelen de minden magyar szivben és a magyar ajkakon ott voltak élő drága hittel.

Az egész országban mindenki megilletődött szívvvel, gyászbaborultan fogadta a hírt, hogy az a drága magyar sziv, amely a magyar hazáért dicsőség szerzéséért dobogott — elnémult. A gyászbogók, amelyek Csáky István gróf külügyminisztert gyászolják nemzeti halottként — fekete árnyékukat ráterítik az erdélyiek lelkére. Annyi mindent vártak, reméltek az erdélyiek még ezután tőle. Az ő nagy hazaszeretete csodálatos diplomáciai képessége, világszerte gyors átfogó, áttekinthető készsége, erkölcsi bátorsága, szellemi ereje, amelyekkel a Felvidék és Erdély visszacsatolásának nehéz kérdéseiben magyar hazánk dicsőségére munkálkodott, — most a tulvilági hatalmaké. De neve, emléke örökké élni fog, mert egyike volt azoknak, akik a rablincset megoldották az árva magyarok kezén. Aldassék emléke.

Gróf Csáky István életrajza.

Gróf Csáky István, aki január 27-én, hétfőn hajnalban halt meg a budapesti Verebély-klinikán, 1894-ben született Segesvárott. A Csáky család erdélyi ágából származott. Csáky Zsigmond gróf ny. altábornagy fia volt. 1919-ben végezte el a konzuli akadémiát, de Pázmány Péter tudományegyetemen is folytatott tanulmányokat és államtudományi doktori oklevelet szerzett. Szolgálaton kívüli huszárfőhadnagy volt. Anyanyelvén kívül német, francia, angol, olasz, spanyol és román nyelven beszélt. 1938 év végén lett külügyminiszter. Előzőleg már meghatalmazott miniszter, aki minden fontos külpolitikai ügyben résztvesz. Mussolini, akivel már a fasisztamozgalom kezdetén mint fiatal követségi titkár lépett összeköttetésbe, személyes barátságával tüntette ki.

Nagy külpolitikai sikerének megkoronázása volt 1940 augusztus 30-i bécsi döntés, amellyel a tengelyhatalmak magyarországnak ítélték Észak-Erdélyt. A bécsi döntés után a Kormányzó legmagasabb köszönetét kifejezve, a Magyar Erdemrend nagykeresztjét adományozta Csáky Istvának. 1940 október 23-án a kolozsvári Ferencz József tudományegyetem negy ünnepségek között díszdoktorrá avatta. Csáky gróf — aki Sopron város képviselője volt — 1940 május 15-én, tehát még egy éve sincs, hogy megházasodott. Chorinsky Mária Anna grófnőt vette feleségül. A fiatalasszony kétségbeesett küzdelmet folytatott férje életéért. Hat héten át éjjel-nappal ápolta férjét, akit sem a hitvesi önfeláldozás, sem a rokoni szeretet, sem a nagynevű orvosok tudása nem tudott megmenteni az elmulástól.

Ha testi élete meg is szűnt ezen a földön, de neve, emléke, munkájának dicsőséges eredménye megmarad, élni fog amíg a magyar emlékezni tud.

Csütörtökön — január 30-án — délelőtt tíz órakor temették el Csáky István gróf külügyminisztert az Országház Kupolacsarnokából. A szertartást Serédy Jusztinián hercegprimás végezte. Gróf Teleki Pál miniszterelnök mondotta a gyászbeszédet. Az Országház Kupolacsarnokában történő ünnepélyes beszentelés után a Kerepesi-uti temetőben a főváros által felajánlott díszsírhelyen helyezték örök nyugalomra a nemzet nagy halottját.

Gróf Csáky István külügyminiszter temetésén lélekben minden erdélyi ember, a szilágysomlyóiak is résztvettek. Megbecsülő kegyelettel adózott a város kereskedő társadalma a nagy hazafi emlékének. Csütörtökön délelőtt 10 órakor, a temetési szertartás kezdetétől déli 1 óráig minden üzlet bezárt, lehúzott redőnyökkel, némán gyászolta az utolsó útjára induló külügyminisztert. És ami igazán imponánsa tette a szilágysomlyóiak gyászát, — amit még a fővárosban sem lehetett látni — minden üzlet fölött ott lengett a feketével gyászoló nemzeti színű szallag. Egy épületben ahány üzlethelyiség volt annyi lobogó. Mind azt hirdették, hogy a halál nem semmitheti meg az élők háláját, amely elmulhatatlanul virágozik minden magyar szivben.

A tűzharcosok leszármazottait is felveszik a Tűzharcos Szövetségbe.

A Tűzharcos Szövetség 10 évvel ezelőtt kísérleteket tett arra, hogy a katonai szolgálatot teljesített fiatal évrátanak mint a világháború tűzharcosainak természetes utódjait bevegye a Tűzharcos Szövetségbe. Ebben az irányban most elhatározó lépés történt. Vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter magáévá tette a Tűzharcos Szövetség javaslatát és megengedte, hogy azok a büntetlen előéletű, a világháborús tűzharcosok leszármazottjai, akik a hadseregben katonai szolgálataiknak eleget tettek, a Tűzharcos szövetségbe mint „katonaviselt tagok” felvétessenek. E célból a Tűzharcos Szövetség megkezdte a felhívást.

Katonaviselt tagságra azok a tisztok, tiszt-

jelöltök, legénységi állományba tartozók és katonai szolgálatnak eleget tett állampolgárok jelentkezhetnek, akik nem tartoznak a zsidótörvény rendelkezései alá és akik a Tűzharcos Szövetség által előírt követelményeknek minden tekintetben megfelelnek.

A felvettek hordhatják a frontharcos jelvényhez hasonló megkülönböztető jelvényt és tűzharcos formaruha viselésére jogosultak. A Tűzharcos Szövetség a katonaviselt ifjúsághoz intézett felhívásban kéri a tagságra jogosultakat, hogy jelentkezzenek személyesen vagy levélben az illetékes helyi alakulatoknál vagy az Országos Központnál: Budapest, V., Perczel Mór ut 4. szám.

A szilágyosmlyói nyugdíjasok sérelme

Dr. Udvary polgármester memorandumot terjesztett fel a pénzügyminiszterhez.

A szilágyosmlyói nyugdíjasok küldöttségileg keresték fel dr. Udvary József polgármestert, hogy általa súlyos sérelmükre orvosláshoz jussanak.

Ugyanis az a helyzet, hogy a szilágyosmlyói nyugdíjasoktól még mindig levonják a románok által rájuk kényszerített hadfelszerelési költségek részleteit, holott azt már 3 hónappal ezelőtt, vagyis még 1940 novemberében letörlesztették. Nyilván tévedés forog fent mert a visszacsatolt részek más városokban sehol, még a közeli Zilah városban sem vonták le a magyarok a románok által követelt hadiköltségek részleteit. Szilágyosmlyó nyugdíjasai hónapok óta kérvényezik

sérelmük orvoslását, ezideig eredménytelenül. Végül is dr. Udvary József polgármesterhez fordultak, aki nagy megértéssel karolva fel ügyüket azonnal eljárt abban, hogy a nyugdíjasoktól eddig levont költségrészletek, egy összegben mielőbb visszatértesenek. Memorandumot küldött a pénzügyminiszter urnak, ismertette a nyugdíjasok helyzetét s kérve szíves és azonnali intézkedését.

A februári nyugdíjból ugyan levonják most is a költségrészletet, de remény van arra, hogy rövidesen beszüntetik a levonásokat és egy összegben visszafizetik az eddig levont részeket is.

Február hó 10-ig kell megtenniük a háztulajdonosoknak a házadó-vallomásokat.

A zilahi m. kir. pénzügyigazgatóság felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy a bérbeadott lakóházak és más állandó jellegű épületek tényleges birtokosai a ház nyersbérjövödelméről, a bérbe nem adott lakóházak tulajdonosai pedig a ház hasznosértékéből az 1941. évi házadó kivételése céljából kötelesek 1941. évi február hó 10-ig bevallást adni.

Kisközségekben és legfeljebb 10 ezer lakosú nagyközségekben azonban — gyógy- és üdülőhelyek kivételével — azokról a lakóházakról, amelyek legfeljebb két szobából és mellékhelyiségekből állanak s amelyeket a tényleges birtokosok maguk használnak, bevallást nem kell adni, hanem ehelyett az adóalanyok és adótárgyak összeírása alkalmával az összeíró közegek az igényjogosult házbirtokosokkal az 1398000—1940. VII. P. M. számú rendelet 5. §-ának (18) bekezdésében előírt bejelentőlapot állíttatnak ki.

Az 1941. évre átmenetileg az állandó adómentes épületekről is részletes bevallást kell adni és ebben meg kell jelölni az épületeknek azt a rendeltetését, amelynek alapján az épület tulajdonosa az állandó házadómentességre igényt tart.

A bevallást az erre a célra szolgáló nyomtatványon annál a községi előljárásnál (városi adóhivatalnál) kell beadni, amelynek területén az épület fekszik. A bevallás céljára szolgáló nyomtatvány az előállítási költség megtérítése ellenében a községi előljárásnál (városi adóhivatalnál) szerezhető be.

A bevallás beadására a tényleges birtokos, vagyis az épület telekkönyvi tulajdonosa, illetve hasznélvezetek esetén a hasznélvező köteles: ha tényleges birtokos nem önjogi személy, avagy jogi személy, a bevallást a törvényes képviselő köteles megtenni; ha az épületnek több tényleges birtokosa van, azok közül bármelyik megteheti a bevallást, amely tényleges birtokosok közös bevallásának tekintendő: a bevallásadásra köteles tényleges házbirtokos, illetőleg annak törvényes képviselője helyett meghatalmazott csakis illetékköteles meghatalmazásának a bevallásához csatolása mellett tehet érvényes bevallást.

A házbérbevallási iven az 1940. év utolsó évtizedében (házbérnegyedben) járó nyersbérjövödelmeknek egy teljes évre átszámított, vagyis négy évtizedre eső összegét kell bevallani. Ha a bér nem negyedévenként fizetendő, adóalapul az 1940. évi november hónapra eső nyers házbérjövödelmeknek 12 hónapra átszámított összegét kell bevallani.

A házbirtokos a bevallandó, tehát a bérlő által bármiféle címen teljesített vagy teljesítendő szolgáltatásokból álló nyers házbérjövödelem összegéből a bérlő által kért használatért, üzleti-felszerelésért, butorhasználatért, világításért, fűtésért fizetett bért nemkülönbön a közüzemdíj címén beszédett vagy követelt összeget nem vonhatja le, hanem a bérlő által teljesített összes fizetést (ellenőrzésköltséget) köteles bevallani, de viszont ezeket mint házadó alapjához hozzá nem számítható bérösszegeket — a bevallási iven erre szánt hasábjába is köteles bejegyezni.

ges birtokos a hasznosérték bevallását mellőzheti.

A 2700—1936. M. E. számú rendelet azokra az egy szobából és mellékhelyiségekből álló házakra, melyeket kizárólag maguk a tényleges birtokosok és a velük közös háztartásban élő családtagjaik használnak, abban az esetben, ha a tényleges birtokos és a háztartáshoz tartozó családtagok kizárólag vagy túlnyomó részben napszámból, rokkantségéből, vagy közsegélyből tartják fenn magukat, állandóan adómentességet biztosít. Azok, akik erre az állandó adómentességre igényt tartanak, helyhatósági bizonyítvánnyal kötelesek igazolni, hogy maguk, illetőleg hozzátartozóik kizárólag vagy túlnyomó részben napszámból, rokkantségéből, vagy közsegélyből élnek.

Az ideiglenes adómentes épületekről adott bevallási iven azt is fel kell tüntetni, hogy az ideiglenes mentességet mikor, milyen hatóság és milyen szám alatt engedélyezte, továbbá, hogy az ideiglenes mentesség milyen időponttal kezdődött és mikor jár le.

Az a tényleges házbirtokos, aki a bevallását az előírt határidőben nem adja be, a kivétel során megállapítandó házadónak 5 százalékat, az a tényleges házbirtokos pedig, aki a bevallás beadására vonatkozóan hozzá intézett külön felhívásra sem adja be a kitűzött időben a bevallását, a kivétel során megállapítandó házadónak 10 százalékat fizeti bírság címén, aki a bevallásába tudva valótlan adatokat vezet be, vagy a bevallásából adóköteles jövedelmet kihagy, adócsalást követ el és a kiszabandó szabadságvesztés — büntetésen felül a veszélyeztetett adóösszeg nyolcszorosáig terjedhető pénzbüntetéssel is büntetendő.

A városháza I. em. 10-es sz. szobájában február 10-ig lehet az ivenet megszerezni, ahol azokat a felek kívánására ki is állítják.

Korkép és — kórkép.

Az utolsó francia közirót börtönbe juttatta a kultura.

Az első erdélyi köziró pedig házat vásárol.

A közirók tipikus párisi figuráját, Anatole France csodálatos és bölösen szkeptikus derűjének varázsetekre mutatta meg a világ olvasó közönségének és tette oly vonzóvá és romantikusá („Nyársforgató Jakab meséi”). Bár meg kell adni, hogy Monsieur Rolin René, — aki nem egy ragyogó France-i regény hőse, hanem a szürke és élő valóság — mégis épp oly vonzó és romantikus figura, mint regénybeli elődjai.

Rolin René volt ugyanis az egyetemen élő példánya a valamikor olyan virágzó köziró cőhnek. Anakronizmusként trónolt a Saint-Lazare portája alatt, cégére hatalmas aranyozott toll volt, asztalkáján néhány árkus papír, tinta és toll. Rolin René mestere volt a francia stílisztikának s évtizedekig abból élt, hogy — a hatóság által kiadott rendes iparengedély alapján — írni, olvasni nemtudó emberek megrendelésére leveleket és kérvényeket írt. Főként a Párisba szakadt öles délvidéki parasztok és kis cselédek kedvelték. Rendes tarifája volt a leveleknek, azaz bizonyára olcsóbb volt egy sablonos névnapki köszöntő, vagy éppen rideg szakitást tartalmazó levél, mint ahol az „ügyfél” egy egész életre tett ígéretet. Ez volt az a patinás mesterség, amelyre az öreg Rolin olyan szegényt hozott, hogy aranytollával együtt a Saint-Lazare portája alól, annak komor börtönfalai közé kellett bevonulnia. Samikor az elnök részvételteljes hangon megkérdezte, hogyan jutott odáig, hogy csalásokat, okirathamisításokat kövessen el, az öreg köziró felháborodástól remegő hangon felelte:

Uraim, az élet kényszerített rá... Az üzletem mind jobban pangott. Az iskolák rámszabadították a kontárokat, hiszen manapság Franciaországban mindenki tud írni, olvasni.

Szegény öreg, utolsó párisi köziró! Szegény, naiv, elkésett regényhős, akit börtönbe juttatott az, hogy kulturországban született.

Megindul az első erdélyi köziró karrierje.

Mialatt a szegény póruljárt utolsó francia köziró a börtönben kesereg a kultura áldásai felett, amely az ő egzisztenciáját oly könnyör-

telenül legázolta, — az erdélyi városokban követője akadt mesterségének. Ennek a fiatal embernek nem volt ugyan iparengedélye e nagymultu mesterség folytatására, műveltsége sem nem volt hozzá mégis egyszerűen élt és virult. Egyszerűen azért mert mestersége kezdetén még Romániához tartoztunk s a román statisztika 70%-a analfabétát mutat ki. Élelmes ember volt ez a mi közirónk, aki a kultura hátrányait a saját előnyére egyszerűen kitudta aknázni. Nem telepedett meg egy helyen, hanem faluról-falura, városról-városra járt. Udvarián kezteskolt a nagyvárosok konyhatündéréinek, bemutatkozva, hogy ő „vándordiák” s hogy nála szebben senkisé megfejezheti ki a „szerelem szivbéli állapotját” s azonkívül minden ügyes-bajos dolgot „rém ügyesen” elintéz.

Hozzám is betévedt a napokban. Valamelyik vidéki ripacstól ellesett pózzal mutatkozott be:

— Kelemen Lajos, vándordiák vagyok.

— No jó, — nyugodtam bele az elkerülhetetlenbe (duzzadó aktatáskája után itélve ugyanis azt hittem, hogy holmi fűzfapoéta akarja rámszudítani szerzeményeit, de mint utóbb kiderült, ennél is rosszabb volt.)

Üljön csak le, kedves vándordiák s mondja el ami a szívet s aktatáskáját nyomja.

Bambán bámult rám viszonyos szemével, majd önérzetesen kihuzta magát, de azért dadogott.

— Én kérem... én szerelmi ügyeket intézek... pörös ügyeket, családi vagy bármilyen fajtájú levelezést. De hát a kisasszony biztosan tud írni. De talán ajánlhatna valakinek.

S mint jó üzletemberhez illik, már nyitotta is aktatáskáját, előszedve a „mustrákat” helyesírási hibákkal sűrűn tele van az undorítóan émelygős és buta frázisok tömege. A szerelmeslevél minták. Van vagy tízfajta, lehet válogatni.

— Az árak különbözők — magyarázza szaporán — de különben is ezt mindig a kuncsafta bizom s rendszerint nem is csalódom.

Boldog ember. Még szellemi befektetése sincs. Plagizál, verseket másol a szerelmi levelezőkből s mégis elegáns, jóltáplált s fogadni

merek, hogy többet kerestem amíg Romániához tartozott ez a rész, mint három tehetséges erdélyi író együtt.

Emeletes házam van és birtokom.

Ügyesen kiszedem belőle ki volt, hogyan tévedett erre a pályára s mennyire vitte. Mesél:

— Valamikor pékségéd voltam Szatmáron, de nehéz volt az ipar. Aztán egy idős regáti uriaszony levitt Konstancába ahol bártancos lettem. A termetem meg volt hozzá... sikereim is voltak mert hát nem vagyok éppen utolsó fiú, de a lábaim elnehezedtek a pékségben, nem ment a tánc sem. Állás nélkül ügyeltem Bukarestben s ott jutottam arra az ötletre, hogy románul nem tudó székely lányok s magyarul nem tudó románok helyett leveleket írjak. Aranydolgom volt Bukarestben. (Elhallgat, majd mély sóhajjal folytatja.) Román világ — aranyvilág volt nekem. Nem lesz olyan jó dolgom soha. Éltem mint hal a vízben. Dögivel kerestem a pénzt s mert „spor” ember vagyok s nem is tudtam mire elkölteni, mert hisz lakás, enni-való, innivaló s minden egyéb ráadásul ment, hát gyűjtöttem kérem. Emeletes házam van nekem kérem Szatmáron. A volt főnökömöt vettem meg, had irigyejenek azok akik annyit csufo-lódtak rajtam. És birtokom, szép gyümölcsösöm. Bejártam egész Regátot és Erdélyt, most Kolozsvárról jövök s Szatmárra igyekszem szét-nézni az öregeimnél s a lakók között. Együttal a vidéket is utba ejtettem.

Valóban megható. Már az, hogy a vidéket is utba ejti. S az a fölényes hang hozzá. Mintha egy világhírű, elkényeztetett színész lenne. Legyünk boldogok, ó szegény vidékiek, hogy hozzánk is eljött Ő.

Rolin Renére gondolok. A jó öreg, mily méltatlankodva, megvetően mérné végig első erdélyi kollegáját. Ilyen szegényt, — dohogná a jámbor öreg, az utolsó francia közíró, — ilyen szegényt. Hisz ez a fickó nem aranytollat, hanem virgácsot érdemel.

Remélhetőleg meg is kapja valahol. e. g.

ELADÓ HÁZ

Vármegyeház utca 56 sz. alatt.

Áll: 3 szoba, konyha, kamarából, 2 pincével és kerttel. — Megbizott:

Récsy Zsigmond.

Sürgösen eladó

M. Á. V. cséplőgarnitúra

1.200 m³/m vasrámás,
10 légkörnyomású ka-
zánnal, jó szijakkal!

Rákóczy utca 28. sz.

Eladó ház!

Van benne: 2x2 szoba,
konyha udvari lakás,
1x3 szoba, konyha stb.
és egy jó üzlethelyiség.

Jó tőkebefektetés, jövedelmező!

CIM A KIADÓHIVATALBAN.

Igy is jó...

Barátnőmmel, Marjával kirándultunk a Magurába.

Kóboroltunk egy kicsit a kopár erdőkben, gyermekmódra vihancoltunk néha s a jéggé fagyott havon csuszáltunk, szemünkkel simogattunk a sziklák üde zöld mohaszígeit és szótlan elragadtatással gyönyörködtünk az alattunk elterülő város és a távoli hegylancok szépségeiben. Testben felfrissülvé, lélekben felüdülve örvendtünk mindennek. Ama ritka pillanatokot éltük, amikor az ember minden bántást elfelejt amit adott és kapott, amikor valami ősi ártatlansággal és naivan őszinte édes boldogsággal egygyé válik a természettel. Mintha ő maga is egy tavaszi erőtől feszülő rügy lenne, vagy egy megingathatatlan szikla, erős, büszke fa, valami ami távol van az emberek világától, az emberi sors szépségeitől s Istenhez közel csak a hóval, széllel, nappal, levegővel barátkozik. Ugy éreztük, hogy egy láthatatlan üvegburra ereszkedett felénk, ami elzár minden emberi szenvedéstől s egy új világ, új élet, felelőtlen, szenvedélytelen, tiszta öröm-szépségeivel itatja át lelkeinket. A nap enyhe melegen sütött s egy kis cinke énekelt. Nagy fekete bogarak bujtak elő a száraz levelekből. Olyan paradicsomi hangulat ragyogott mindenütt.

De egyszer megtört a varázs. A katolikus toronyban ütött az óra. Mély kongása felhallatszott hozzánk és Marja önkénytelenül karórájára nézett. Négy óra — mennem kell — mondotta s a friss levegőtől átszínesedett arca egyszerre fáradt lett.

Február 15-ig tart a népszámlálás.

A népszámlálás ezen időpontja ugyan január 31. és február 1-e közötti éjjeli állapot, de tekintve a nagy munkatorlódást, amelyet a hatalmas anyag feldolgozása idézett elő, a népszámlálás 2 héten keresztül, vagyis február 15-ig jog

tartani. A számlálóbiztosok munkájának megkönnyítése végett a lakásokban február 15-ig lehetőleg egy családtag mindig tartózkodjon otthon, hogy felvilágosítással szolgálhasson a számlálóbiztosoknak.

Február 22-ig átváltják a román ércpénzt.

A Magyar Nemzeti Bank hirdetések útján is felszólítja és figyelmezteti a lakosságot, hogy igyekezzenek a román ércpénzt magyar pénzre átváltani. Február 3-án kezdődik a leura szólv érmeke átváltása és tart február 22-ig bezárólag.

A beszolgáltatott érmekekről jegyzéket kell kiállítani és aláírni. A közönség bármelyik pénzügyintézetnél (hitelszövetkezetenél) átválthatja érmeit. Az átváltás mindennemű költség és díj felszámítása nélkül történik.

A leura szólv érmekeket mindenki váltsa át mert azok 1941. évi február hó 22-én és azt követően többé nem törvényes fizető eszközök és ezért 1941. évi február hó 22-től azokat elfogadni senki sem köteles.

— A negyvennyolcas zászlókat visszahozták Oroszországból. Ezek a zászlók 1848-ban Világoson és Borosjenőn hullottak ki a kezünkből. Talán Petőfi vagy Kossuth is kezébe fogta megsimogatta a ma már megsárgult megtépett drága kincseket. Szabadságharcunkat az orosz hadsereg segítségével nyomták el s az orosz hadsereg a zászlókat elvitte Moszkvába. Hiszen nekik csak hadizsákmány volt. Most visszatérnek a zászlók, hogy szabadságszereztünk újra élésszék, élni akarásunkat hirdessék és lelkeinket megacélozzák.

— Hiv az Élet, menjünk — szavaltam gunyos keserű pátosszal és elcsendesedve fordultunk vissza, ereszkedtünk le a hegygerincen. Aztán házak közé értünk. Egy kis hegyi utcába, ahol a pirinkó meseházak olyanok nyáron mintha kalászból, cukorból építették volna. Most, télen fázós szomorúsággal, fájós magányossággal néznek le a városban tetszelgő díszesebb, nagyobb testvéreikre. Alvó csipkerózsiák, akiket majd tündéri szépre, boldogra csókol az ébresztő, megváltó tavasz. Ezt várják. És akik benne laknak? Majd mind magányos, társatlan emberek, akik fekete reménytelenséggel gubbasztanak a duruzsoló kályha mellett, amelynek meséje így kezdődik: „Volt egyszer, hol nem volt...”

Igen, volt egyszer... volt egyszer mindenkinek valakije aki drága volt, fontos és pótolhatatlan... volt egyszer s nincs többé... Elvitte tőlük a halál és sohase adja vissza, vagy elvitte az élet és attól is hiába kéri számon mert volt egyszer, hol nem volt...

A kis házak füstje fekete nem kék. És az utcákon kóbor kutyák vonítanak. Mintha kísértetet látnának. És a kísértet, imbolygó léptekkel közeledik is; megrettenve valami gyászal nézünk mi is: Egy viaszsárga, halottarcu fiatalembert hoz karonfogva két férfi. Egy leánya székkel a karján halad utánuk. A székre aztán minden pár lépés után ráültek a halottfehér fiatalembert. Bemenekülünk az egyik udvarra. Hátat fordítunk az utcának, ne lássunk, ne lássanak.

— Látod Marja, ez az a ház, amit régen egyszer Boriséknak ajánlottunk. Mondom csak, hogy éppen beszéljek s ne fojtogasson a csönd.

— A ház semmit sem ér — válaszol Marja.

Egy öreg falusi vityiló, nézd haldoklik is már. Megborzongok. Mintha a haldokló ház élő valaki lenne, aki most vádolva néz ránk, amiért mi élünk, élünk.

— A ház nem is ér semmit, de nézd a kertet. Szép nagy telek ám! Mennyi virág és mennyi gyümölcsfa.

— Öreg, korhadtt fák, egy-két évig ha élnek. Nem érték itt semmi, mondta ki Marja az ítéletet Elhallgattunk. Kint az utcán hörögve köhögött a széken pihenő halálos beteg. A halál — úgy éreztük — körülöttünk suhog, ember, ház, fa és minden életöröm elpusztul és jaj hiába minden.

Marja a temetőn kapaszkodott fel, a temetőn keresztül ment vissza a városba s a keresztetek a lecsontított ágak közül kísértetiesen vigyorogtam rám.

Aztán pár napra rá meghalt a tüdőbajos fiú. Nem ismertem. Nevét sem tudom. Akkor láttam először és utoljára, amikor már félig halottan hozták felfelé a kis hegyi utcába. Husz éves volt mondják. Husz éves Istenem! Nem mentem el a temetésére. A Magurába mentem el újra, a gyógyító fák közé, az életerőt újító sziklák közé ahol úgy éreztem: a halál hatalma nem semmire semmit semmi értéket, semmi szépséget. És a hegyek megvigasztalnak. Erőt adnak az élet ellen, bátorságot a halál ellen. Ezt mondják: „Órizzétek meg erőteket, folytassátok a küzdelmet s teljesítsete be minden ember a legfőbb hivatást, ami nem más mint: úgy élni a lehető legnagyobb életlángolással, mintha az életünk fontosabb lenne az emberiség sorsánál.”

HIREK

— A m. kir. rendőrség szilágyosmlyói kapitányságának ügyforgalma. 1940 szeptember 7-től, 1940. december 31-ig 67 külföldi jelentkezett. 464 belföldi jelentkezett. 207 belföldi távozott, 151 bűnügy, 45 kibágási ügy fordult elő, 194 a feljelentett egyének száma. Letartóztatott egyének száma 23. Eredményes nyomozás volt 116 esetben. Ebből lopás 88, rablás 4. A város területéről kitoloncoltak 17 egyént. 18 fegyvertartási engedélyt adtak ki és 80 erkölcsi bizonyítványt. Kibágási büntetéspengz kiírva: 133 Pengő. Beérkezett ügyiratok száma 1717.

— Meddig kell elfogadni a régi tizpengősöket. Ismeretes, hogy a régi tizpengős bankjegyeket a Nemzeti Bank a most elmúlt december 31-én bevonja, azonban 1943. december 31-ig elfogadja, illetve átváltja. Félreértések elkerülése végett közlik, hogy a régi tizpengős bankjegyeket bármilyen pénzintézet még hónapokon át beváltja. A Nemzeti Bank és fiókja még három évig teljes értékben átveszi.

— Az Erdélyi Párt titkári irodájában (Közgazdasági Bank épülete) hivatalos órák szerda és péntek délutánokon vannak. Krasznán kedden délután. — A párttitkár Nagy Gyula György, szerda és péntek délutánokon pártügyekben felvilágosítással szolgál bárkinek. A párttagoknak pedig szives készséggel elintézi, segítségére van minden ügyes-bajos ügyekben.

— Jobbra hajts, balról előzz! Ilyen zománótáblákat helyeznek el 1941-ben a forgalmasabb helyen. Eszerint még ez évben bevezetik a jobboldali közlekedést. Az eddigi „balra hajts, jobbról előzz” megváltoztatása közel 12 millió pengőbe kerül.

— Halálozás. Egy finomlelkű, kedves urihölgyt el Szilágyosmlyón január hó 28-án. Verestó Cs. Erásébet, özv. Bartók Bóláné testvérhuga. Kevés öröm jutott osztályrészül e földön. Sok gyász és bánat sújtotta a menedéket Istennél talált, mélyen vallásos érzésű lévén, belenyugodott a megváltozhatatlanba. Amíg fizikummal bírta, fáradhatatlanul dolgozott, reggeltől estig pepecselt a kertjében, szenvedélyesen szeretett virágai között. Nagy művészetpártoló volt. Egy széplelkű, finom érzésű lény távozott el a földről. Kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja.

— Disznóbőrből cipőt gyártanak Németországban. Berlinben egy újonnan alakított társaság alapításával a disznóbőrfeldolgozás új stádiumba jutott. Míg az Ostmarkban már eddig is vágott sertések mintegy 20—30 százalékanak bőrét dolgozták fel, addig a régi birodalom területén a bőrt a huson hagyták. Csak az idén tavasszal a bőrpar fejlesztése érdekében hozott rendelet gondoskodott arról, hogy a disznóbőrnek cipőkészítésre való felhasználásával a „bőr-lefejtést” kötelezővé tegye. A tapasztalatok azt mutatják, hogy disznóbőrből nemcsak kifogástalan minőségű felsőbőr, hanem jó talpbőr is előállítható, mely elsősorban erős, munkabíró cipők előállítására kiválóan alkalmas.

— Farkas Imre beszélgetése Carneval herceggel, országos farsangi tudósító Budapest, Szeged, Kolozsvár, Magyaróvár nagy báljairól, a múlt hét új farsangi divatja és nagy estélyei, a Színházi Magazin szabadegyeteme, melyen e héten Békeffi tart előadást a mulattatás művészetéről, kis jellemtan nők részére, sok farsangi tréfa, vendégkönyvelés a háziasszonyok számára és még ezer apróság, érdekes újdonságok, hírek, képek, novella és a Vigaszínház nagyszerű színdarabja, a „Román” a Színházi Magazin új számának érdekességei. Melléklet a gyermekek hetilapja, a Kis Magazin.

— Illatos ujságok. Az amerikai reklámtérén a legutolsó „vívány” az illatosított ujság. Egy ilyen lapnak olvasója, ha az ujságot fel lapozza, hamarosan a következő vastagon nyomtatott mondatra bukkan: „Mire emlékezteti Önt ennek a lapnak az illata? Ez ennek és ennek a rágóguminak felfrissített aromája. Ujítsa meg tehát Ön is minél előbb készletét.” Más alkalommal az ujság bizonyos fajta toalettszappan, szájvíz, vagy fogpaszta illatát sugározza vagy bármi másét, aminek nemcsak a szemire de az orra is propagandasztikus hatást kell gyakorolnia.

— A kereszt mentette meg egy olasz hadnagy életét. Az olasz lapok hírt adnak a következő érdekes esetről, amelyet az anconai „Umberto I.” hadikórházban sebesülten fekvő, modenai származású Rino Cremonini gyalogos hadnagy mondott el. Cremonini a háboruba való indulás előtt az egyik barátjától egy sárgarézkeresztet kapott, amelyet zubbonya balfelől felső zsebébe tett. A szíve fölél. A görög arcvonalon a múlt év december 13-án ütközet előtt elővette a keresztet és megcsókolta. Az ütközet hevében egy görög bomba szilánkjára vágódott a hadnagy szívének, a katonakabát zsebében rejtőzködő kereszt azonban félretérítette az utjából a szilánkot. A hadnagy csupán a jobbán sebesült meg, élete megmenekült. Az eset nagy feltűnést keltett a kórházban, mindenki látni akarta a keresztet, amelyet Rino Cremonini azóta még féltőbb gondnal őriz. A fiatal tiszt már felépülőbe van sebesüléséből és készül vissza a harcra, hogy tovább küzdjön hazája dicsőségéért.

— Csomag külföldre. Ezután legfeljebb egy kilógram súlyú ajándékcsoomagokat lehet küldeni külföldre. A csomagban sült hússokat, juhturót, gyümölcsöt, gombát, bort, kölest, lekvárt, befőtteket és felvágottakat tehetünk. A kiküldéshez azonban bizonyos fajta nyilatkozatra van szükség. Ezeket a nyilatkozatokat a Magyar Nemzeti Bank export-deviza csoportjánál lehet beszerezni. (Budapest, V., Klehelsberg Kunó utca 1, földszint).

— Meghalt az orchideák atyja. Braziliából érkező jelentések szerint tragikus körülmények között meghalt a világ leghíresebb orchidea tenyésztője Paplo Madoras. Az ő nevéhez fűződik többek között az orchideák királynőjének, a híres Michatogátónak kitenyésztése is. A híres tenyésztőt darazsak támadták meg és kétségbeesett küzdelem után halálra szurkálták. Madoras a veszélyes csipések következtében óriási kínok között halt meg.

— Milyen most a tengeri utazás? New-Yorkból érkező jelentés szerint azokon a hajókon, amelyek az Atlanti óceánon most teszik meg az utat Európából Amerikába rendkívül izgalommal történik az utazás. Az „American Legion” legutóbbi utján az utazás alatt két nő az izgalom és félelem miatt szivroham áldozata lett. Az egyik egy san-franciscói nő volt, a másik egy finn leány. A tengerbe temették őket. Az ut folyamán idegrázó izgalommal telt el a különböző aknazarak áthajózása. Az utasok nagy része az egész uton a fedélzeten aludt, állandóan mentőv volt rajtuk és nem mertek kabinjukban tartózkodni. A hajó rádióján állandóan hallották a jelző figyelmeztetéseket, amelyek szerint a „hajó folytonos veszélyben forgott.”

— Népi farsangi műsor. A Kalot műsor-központja, amely eddig is teljes erejével a magyar népkulturát szolgálta, most újabb örömet szerez mindazoknak, akik szívükön viselik népművészetünk sorsát. Muharay Ellemér, a „Magyar játékszin” összeállítója egy farsangi vidám est műsorát dolgozta ki kizárólag magyar néphagyomány elemekből. A műsorban kórusdara-

Jó és olcsó

a Darmol. Beváltja, amitigér. Nincs vele bajlódás, teafozós, rossz iz. - Jóízű hashajtó a

Már 14 filléért is gyógyszerárban.

DARMOLO

bok, néptáncok, mesejátékok, népdalok, legénybeszédnek szerepelnek gyönyörű csokorba kötve. Ez az első magyar szellemű farsangi műsor, melyben izig végig magyar művészek és írók alkotásai szerepelnek. Ajánlatos lenne, hogy felelős kulturális vezetőink érdeklődései is mindinkább az ilyen természetű és szellemű műsorok felé forduljon. Az is közös érdekünk, hogy a város ilyen műsorok alapján ismerje meg a valódi magyar mulatság formáit.

Alkalmazottak után lerovandó
fizetési adójegyzék kapható
Lázár könyvkereskedőnél!

— „Épületátalakítások és óvóhelyépítések adókedvezménye” címen könyvalakban jelent meg a Vállalkozók Lapja kiadásában a pénzügyminiszter 140.000 számú rendelete és annak részletes, szakkerü magyarázata. Az 1942. december 31-ig érvényben maradó épületátalakítási és óvóhelyépítési adókedvezmények elnyerésének lehetőségeit, feltételeit és az ehhez szükséges eljárások módjait ismerteti a fenti címen megjelent szakmunka. A rendelet tudvalevőleg különös tág adókedvezményeket nyújt a visszacsatolt felvidéki, kárpátaljai és erdélyi területek számára. A könyv, amely minden építész, vállalkozó és háztulajdonos számára nélkülözhetetlen, közli a rendeletben hivatkozott egyéb rendeleteket és betűrendes tárgymutatót is. A házagpótló szakkönyv megrendelhető a Vállalkozók Lapja kiadóhivatalában, (Budapest, VI. Teréz-körut 56) 1:50 pengőért.

Legujabb
divatlapok,

Külföldi
szépirodalmi-
és képeslapok

„Lázár“-nál!

M. kir. rendőrség szilágyosmlyói kapitánysága.

Hirdetmény.

Találtak folyó évi január hó 15-én a város területén egy darab Halekey Albert névre kiállított vasuti bérletjegyet s két darab más személyi okmányt.

Igazolt tulajdonosa a rendőrkapitányságon a hivatalos órák alatt átveheti.

Szilágyosmlyó, 1941. évi január hó 25-én.

A rendőrkapitányság vezetője:
Dr. KOVÁCS—BUNA s. k.
m. kir. rendőrfogalmazó.

**Téglagyár
bérbeadó!**

É R T E K E Z N I:

FARMATHY SAMU ügyvédnél.

Magura utca 37.

Bútor

használtat azonnal
a következő címen
veszek!

Tanitonó, Varsolcz.